

ספר עובר לסוחר – קיצור עניני הלכות משא ומתן השייכים לכל אדם

הלואות

מד) אסור לקחת הלואה מחבירו ולהוציאה באופן שלא ימצא המלוה ממה לגבות חובו וכגון שבמקום להשקיעה בעסק מוציאה דרך אבדון, אלא אם כן מוציאה לאותו ענין מהשואל כי על דעת כן הלוהו.

מה) משהגיע זמן הפרעון אסור ללוה לכבוש ממון חבירו ולומר לו לך ושוב ומחר אתן ויש אתו לתת עכשיו. וכל שכן שאסור לבקש צדדים להשמט מחבירו בעל חובו כדי שיתרצה הלה לעשות עמו פשרה וימחול לו על השאר, ואפילו אם עשה כן עדיין חייב לשלם לו כל מה שחייב לו. אפילו שהה כמה שנים ולא תבע המלוה חובו אין אומרים מחל לו.

ריבית

מו) קל הוא מאד להיכשל באיסורי ריבית אם לא למד דיניהם ובפרט צריך שמירה יתירה במקום שמקבל פחות או נותן יותר (לענין לווה) או מקבל יותר או נותן פחות (לענין מלוה), בין בממון בין בשאר הנאות, במקום שהמשלם (דהיינו נותן הכסף או הסחורה או עושה העבודה וכו') משלם בזמן מאוחר מאילו היה משלם בזמן קדום. וכל שכן שצריך ליזהר בהלואות ובערביות שמפורש בהם תשלומי ריבית וכגון personal loans, mortgages, business loans, preferred return on investments, leasing, and interest charges for late payments, כי יש הרבה חברות שהם בבעלות רוב יהודים.

מז) אסור להלוות (או ללוות) בריבית בין לחבירו בין לקרוביו (ואפילו אב לבנו) אף שהלוה רק משלם כנגד סכום הריבית שהפסיד המלוה בגלל שלא היו מעותיו בבנק או רק משלם הוצאות הריבית שעלה למלוה כדי שהוא ילוה מעות מעכו"ם כדי להלוותם לחבירו.

מח) יש הרבה נוסחאות היתר עסקא ורובם (אם לא כולם) אינם מועילים לכל ההלואות והעסקים למיניהם. לכן ראוי לברר שנוסח ההיתר עסקא הוסדר בפרט לעסק כזה שהוא עוסק בו ועל ידי מורה הוראה הבקי בדיני ריבית ובמציאות העסק.

ערכאות

מט) אסור לדון עם חבירו בפני דייני עכו"ם ובערכאות שלהם אפילו בדין שדנים אותו בדיני ישראל, ואפילו נתרצו שני הבעלי דינים לדון בפניהם אסור, וכל הבא לדון בפניהם הרי זה רשע וכאילו חירך וגידף והרים יד בתורת משה רבינו ע"ה. היתה יד עכו"ם תקיפה ובעל דינו אלם ואינו יכול להציל ממנו בדיני ישראל, יתבענו לדייני ישראל תחילה ואם הלה לא ירצה לדון אזי נוטל רשות מבית דין להציל את שלו בדיני עכו"ם מיד בעל דינו.